

ΚΛΕΙΩ



ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

ΤΟΜΟΣ Στ'.
ΑΡΙΘΜ. 7 (127).

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπό 1. Ἀπριλίου ἑκάστου ἔτους ἐτησία μὲν
φρ. χρ. 25 ἔξαμην δὲ φρ. χρ. 12½.

ΕΤΟΣ Στ'.
τῇ 1/13. Ιουλίου 1890.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΦΟΝ ΓΛΟΥΚ.

ΕΤΑΞΥ τῶν ἀρχαιοτέρων μελοποιῶν διαπρεπεῖ στάτην θέσιν κατέχει ὁ Χριστόφορος φὸν Γλούκ, ὁ ἐπαξιώς φέρων τὴν βαρυσήμαντον ἐπωνυμίαν τοῦ μεταρρυθμιστοῦ τῆς μελοδραματικῆς μουσικῆς (τῆς

σουργὸς τὴν τάσιν αὐτοῦ, ὅπως ἔξελθῃ ἐκ τῶν πεπατημένων τρίβων τῆς ιταλικῆς μελοδραματικῆς μουσικῆς. Μίαν μόνον μελῳδίαν, κατὰ τὸν τρόπον καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ιταλικῆς μουσικῆς πεποιημένην, εἶχε παρενείρη

εἰς τὸ μελόδραμα τοῦτο, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δείξῃ διὰ ἡδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ μελοποιῇ κατὰ τοὺς τότε παραδεδεγμένους κανόνας καὶ συμφώνως πρὸς τὴν καλαισθησίαν τῶν συχρόνων του. Τὸ πρῶτον τοῦτο ἔργον τοῦ Γλούκ, «Ο Ἀρταξέρξης» ύπὸ πολλῶν μὲν κατ’ ἄρχας ἐθαυμάσθη, εἰς τοὺς πλείστους δὲ ἀπήρεσε, καὶ μόνον ἡ παλαιότροπος ἐκείνη μελῳδία ἔτυχε γενικῆς ἐπιδοκιμασίας. Άλλα μετ’ οὐ πολὺ ἡ κρίσις τοῦ κοινοῦ μετεβλήθη, καὶ δὴ ρίζικῶς. Τὸ φιλόμουσον κοινὸν ἥρχισε νὰ αἰσθάνεται ὁ σημέραιοι μείζονα τέρψιν καὶ ἡδονὴν εἰς τὸ ιδιόρυθμον καὶ ξενότροπον τοῦτο εἶδος τῆς



ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΦΟΝ ΓΛΟΥΚ.

μελοδραματικής μουσικής τοῦ Γλούκ, ἐπὶ τέλους δὲ κατήντησε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ μελῳδία ἔκεινη, ἥτις κατ' ἀρχὰς τοσούτον ἥρεσκεν εἰς πάντας, ἡτο ὅλως ἀνάρριπτος καὶ ἀνοστος καὶ ἔπρεπε ν' ἀφαιρεθῇ ἐκ τοῦ ὄλου. Τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον ἐπιτυχές μεταρρυθμιστικὸν κίνημα, ὅπερ ἐπεχείρησεν ὁ Γλούκ ἐξ ἑμφύτου καὶ σχεδὸν εἰπεῖν ἀσυνειδῆτον ἐλατηρίου ὄρμάμενος, οὐχὶ κατὰ λελογισμένας καὶ σαφῶς ἐν τῇ διανοίᾳ του διατετυπωμένας ἀρχᾶς ἐνεργῶν. Ἐδέησε δὲ νὰ παρέλθωσι δύο ἔτι δεκαετηρίδες, μέχρις οὗ τὸ ἰδεῶδες ἔκεινο τῆς μελοδραματικῆς τέχνης, ὅπερ ἐν τῇ νεανικῇ αὐτοῦ ἡλικίᾳ τοσούτον ἀμυδρῶς καὶ ἀσυνειδήτως ἥσθιάνθη, παρέστη ἐν τῇ φαντασίᾳ του σαφῶς διαγραφόμενον καὶ εὐκρινῶς διατετυπωμένον. Ἡ τάσις τοῦ Γλούκ πρὸς τὸ ἰδεῶδες τοῦτο καταφαίνεται ἐν τοῖς μετέπειτα πολὺαριθμοῖς ἔργοις του, ἀτινα ἐμελοποίησεν ἀπὸ τοῦ 1741 μέχρι τοῦ 1762 διὰ τὸ Λονδίνον, διὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ διὰ τὴν Βιέννην. Τραντάτη ἀπόδειξις τούτου εἶνε ἡ περὶ τοῦ Γλούκ κρίσις ἣν ἔζηνεγκεν ὁ μέγας ἐκ Νεαπόλεως μουσουργὸς Durante. Ἐν ἔτει 1751 ἐμελοποίησεν ὁ Γλούκ διὰ τὸ θέατρον τῆς Νεαπόλεως τὸ δρᾶμα «Ἡ ἐπείκεια τοῦ Τίτου» (*La Clemenza di Tito*) τοῦ Μεταστασίου. Ἐν τῷ μελοδράματι τούτῳ τὸ πρωτεῦον μέρος εἶχε τότε ὁ περιφημότατος τῆς ἐποχῆς του ἀστοῦ Caffarelli, διὰ τὸν ὅποιον ὁ Γλούκ εἶχε μελοποίηση ἴδιαιτέραν τινὰ μελῳδίαν, ἥτις ἔζηγειρεν εἰς ἀληθῆ ἐπανάστασιν ὅλους τοὺς μουσικοὺς τῆς Νεαπόλεως. Εἰς μέρος της μελῳδίας ταύτης, ἔνθα ὁ Caffarelli ἔξετέλει στάσιν τινὰ μὲ ποικίλους μουσικοὺς συγκερασμούς (κολορατοῦρες) καὶ τερτίσματα (τρίλλους), ὁ Γλούκ ἀφίνε τὴν μουσικήν ὀρχήστραν νὴ πορεύεται ἴδιαν καὶ ὅλως νέαν ὁδόν, νὰ ἐκτελῇ δηλαδὴ μέρη ὅλως ἴδιορρυθμα, ὅλως ἀσυνήθη καὶ τέως ἀνήκουστα, δι' ὃ τολμηρὸς νεωτεριστής κατηγορήθη ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του περὶ τῷ Durante ὡς παραβιάσας τὰ ὄρια καὶ τοὺς κανόνας τῆς καθαρᾶς μουσικῆς συνθέσεως. Ο Durante, ἀφοῦ ἔζητασεν ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπισταμένως τὸ ἐν λόγῳ χωρίον τῆς παρτιτούρας, εἶπε πρὸς τοὺς μουσικούς: «Δεν δύναμαι ν' ἀποφανθῶ, ἀν τὸ μέρος τοῦτο εἶνε καν' ὅλα σύρφωνον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς συνθέσεως. δύναμαι ὅμως νὰ

σᾶς βεβαιώσω, ὅτι ὅλοι ἡμεῖς, καὶ πρῶτος ἐγώ, θὰ ἔκανχωμενα μετὰ δικαίας ὑπερηφανίας ἢν εἴχομεν φαντασῆ καὶ μελοποιήση τοσούτον ἔξαισίαν μελῳδίαν.»

Εἶπομεν ὅτι τὸ πρῶτον μελόδραμα τοῦ Γλούκ, ὁ «Ἀρταξέρξης», ἐποιήθη τῷ 1741 ἐν Μεδιολάνοις καὶ παρεστάθη ἐν τῇ αὐτῇ πόλει κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος. Ἐκτὸς μέχρι τοῦ 1845 ἐμελοποίησεν ὁ Γλούκ ἐπτὰ ἄλλα δράματα, κατὰ δὲ τὸ ἀκόλουθον ἔτος (1746) μεταβάτεις εἰς Λονδίνον ἔδωκεν εἰς τὸ αὐτόδι θέατρὸν τὸ νέον του μελόδραμα «*La caduta dei Giganti*» (Ἡ πτῶσις τῶν γιγάντων), ὅπερ ἔτυχεν ἐν Ἀγγλίᾳ μετρίας ἐπιδοκιμασίας. Ἐν ἔτει 1747 καταλιπὼν τὸ Λονδίνον, μετέβη εἰς Ἀρβούργον, εἴτα δὲ εἰς Κοπεγχάγην καὶ εἰς Δρέσδην καὶ τελευταῖον εἰς Βιέννην, ἔνθα ἐγκατεστάθη μονίμως.

Τὸ πρῶτον ἐν Βιέννη μελοποιηθὲν καὶ παρασταθὲν μελόδραμα τοῦ Γλούκ ἦτο ἡ «*Semiramide riconosciuta*» (Ἡ ἀναγνωρισθεῖσα Σεμίραμις) τῷ 1748. Μετὰ ταῦτα ἐμελοποιήθησαν ὑπὸ αὐτοῦ ἐν Ρώμῃ καὶ ἐν Νεαπόλει «ὁ Τηλέμαχος» (*«Telemacco»*) καὶ τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν «*La Clemenza di Tito*» ἀπὸ τοῦ 1750 μέχρι 1751, μενδ' ὃ ἐν Βιέννη διάφορα ἄλλα μικροτέρας ἀξίας μελοδράματα, τέλος δὲ ἐν Ρώμῃ τῷ 1755 «Ο θρίαμβος τοῦ Καρύλλου» καὶ ὃ «Ἀντίγονος», διὰ τὰ ὅποια ὁ Γλούκ ἐτιμήθη τότε ὑπὸ τοῦ Πάπα μὲ τὸ παράσημον τοῦ χρυσοῦ Πτερυνιστῆρος. Ἐκτὸς ὁ Γλούκ ἐγράφετο ἵππότης φὸν Γλούκ. Μέχρι τοῦ 1762 συνέθεσεν ὁ διάσημος μελοποιὸς διάφορα ἄλλα μελοδράματα διὰ τὴν Βιέννην καὶ τὴν Ἰταλίαν. ἔξ ἀν «*il triomfo di Clelia*» παρεστάτη τελευταῖον ἐν Βονωνίᾳ.

Ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἔργων τοῦ Γλούκ ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τοὺς τίτλους τῶν σπουδαιοτέρων: «*Orfeo ed Euridice*» (1762). «*Alceste*» (1769). «*Paride ed Elena*» (1772). «*Iphigénie en Aulide*» (1774). «*L'arbre enchanté*» καὶ «*La Cythère assiegée*» (1775). «*Armide*» (1777). «*Iphigénie en Tauride*» 1779, καὶ ἄλλα.

Ἀπὸ τοῦ 1780 ἡ ὑγεία τοῦ Γλούκ ἥρχισε νὰ καταβάλλεται, τῇ δὲ 15. νοεμβρίου 1787 ἀπέδανεν ἐν Βιέννη ὑπὸ ἀποπληξίας ὁ διασημότατος οὗτος τῶν ἀρχαιοτέρων Γερμανῶν μελοποιῶν.



ΤΟ ΠΕΡΙ ΣΑΙΞΠΗΡΟΥ ΚΑΙ ΒΑΚΩΝΟΣ ΖΗΤΗΜΑ.

Υπὸ ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΒΤΑΚΕΡ.

(Συνέχεια.)

ΔΩΜΕΝ ἥδη, ποῦ στηριζόμενοι οἱ θεωροῦντες τὸν Βάκωνα ὡς τὸν ποιητὴν τῶν Σαιξπηρείων δραμάτων ισχυρίζονται ὅτι ὁ Σαιξπήρος οὕτε τὴν ἀπαιτουμένην παίδευσιν οὔτε ίκανὴν εὑφυῖαν ἔκέτητο, ὥστε νὰ συγγράψῃ τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομά του γνωστά ἡμῖν ἔργα. Πολλαὶ καὶ ποικίλαι διαστροφαὶ τῶν γεγονότων καὶ πολλαὶ ἀπίθανοι καὶ ἀπίστευτοι ὑποθέσεις ἀπαιτοῦνται τῇ ἀληθείᾳ πρὸς ὑποστήριξιν τοιούτου ισχυρισμοῦ. Καὶ πρῶτον ως βάσιν τοῦ ισχυρισμοῦ τῶν παραδέχονται οἱ Βακωνιανοί ὅτι ἡ παίδευσις τοῦ Σαιξπήρου ἦτο ἐλλιπεστάτη, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι ἡ ἐν Στράτφορδ σχολὴ ἦτο κατωτάτης τάξεως καὶ ἀφ' ἐτέρου

τῆς σχολῆς ταύτης ἡναγκάσθη ὁ ποιητῆς ν' ἀποφοιτήσῃ λίαν προώρως. Ἄλλα περὶ τῆς δευτέρας ταύτης παραδοχῆς, ὅτι δηλαδὴ ὁ Σαιξπήρος λίαν ἐνωρις ἐγκατέλιπε τὸ σχολεῖον, ἐλλείπει πᾶσα ἀσφαλῆς μαρτυρία καὶ πᾶσα βεβαία ἀπόδειξις, κατὰ δὲ τῆς πρωτῆς γνώμης, ὅτι δηλαδὴ τὸ ἐν Στράτφόρδῃ σχολεῖον ἦτο τῆς κατωτάτης τάξεως, ἔχομεν ὡρισμένα ἐπιχειρήματα. Ἐν τῇ πόλει Στράτφορδ ὑπῆρχε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σαιξπήρου σχολὴ ἥκ τῶν καλούμενων grammar school, τοῦτ' ἔστι Λατινικὴ Σχολὴ, οὐχὶ ως μεταφράζεται ἐπὶ τὸ γελοιότερον σχολεῖον τῆς ἀλφαβήτου (γραμματοδιδασκαλεῖον). Ἐπειδὴ ὁ σχολάρχης ἦτοι ὁ διευθυντής τῆς σχολῆς ταύ-